

Hoofdredacteur van *Levende Talen Magazine* Johan Graus is op 20 november 2018 cum laude gepromoveerd tot doctor in de Letteren aan de Radboud Universiteit Nijmegen. De titel van zijn proefschrift luidt *Student Teacher Cognitions on Form-Focused Instruction: An Explanatory Sequential Study of Dutch Undergraduate and Post-Graduate EFL Student Teachers*. Hij ontving een promotiebeurs voor eerstegraads bevoegde docenten van Dudoc-Alfa, een programma dat onderzoek bevordert op het terrein van de vakdidactiek van de geesteswetenschappen.

De onderzoeksvraag die Graus zich stelde was: ‘Welke cognities over grammaticaonderwijs hebben de leraren in opleiding aan Nederlandse hbo-lerarenopleidingen Engels in de bachelor- en masteropleiding, waar komen die cognities vandaan en wat is de rol van de opleiding in het ontwikkelen ervan?’ De uitkomst heeft een verrassende paradox aan het licht gebracht.

De onderzochte leraren in opleiding kregen in het eerste en tweede opleidingsjaar een grammaticacursus binnen het vakinhoudelijke programma – om hun professionele kennisbasis te verbreden, onder meer om didactische beslissingen te kunnen nemen over grammaticale problemen. Daarnaast kregen ze ook een intensieve grammaticadidactiekcursus waarin ze geconfronteerd werden met betekenisgerichte, communicatieve en geïntegreerde werkvormen. Studenten kwamen in de bacheloropleiding binnen met een sterk traditioneel

beeld van grammaticaonderwijs, vooral door hun eigen ervaringen in het middelbaar onderwijs. Tijdens hun stage werd dat beeld nog eens versterkt.

Bij vierdejaarsstudenten was het beeld van grammaticaonderwijs volgens verwachting verschoven. Nu vonden ze de communicatieve competentie veel belangrijker: grammatica is slechts een middel om het doel van taalvaardigheid te ondersteunen. Maar in scherp contrast met deze opvatting, bleven de leraren in opleiding in de praktijk vormgerichte, expliciete, systematische en relatief geïsoleerde grammaticale instructie aanbieden. Nader onderzoek liet zien dat de grammaticadidactiekcursus weinig

impact had gehad, maar dat de studenten wél sterk beïnvloed waren door de vakinhoudelijke grammaticacursus, waarin gebruik werd gemaakt van traditioneel en weinig effectief grammaticaonderwijs. Die cursus had als doel hun professionele kennis over de Engelse grammatica te vergroten, niet hun Engelse taalvaardigheid. Zij hadden deze cursus echter opgevat als model voor hun eigen didactisch handelen in de klas met taalvaardigheid als doel. Zo werden de cognities over grammaticaonderwijs bij leraren in opleiding onbedoeld negatief beïnvloed door de eigen opleiding. De lerarenopleiding was dus incongruent: zij deed praktisch niet wat de leraren in opleiding wel theoretisch voorgehouden werd.

Lerarenopleiders die vakinhoudelijk onderwijs geven, moeten zich dus bewust zijn van hun voorbeeldrol. Leraren in opleiding krijgen ook les in academische onderzoeksvaardigheden want van docenten wordt verwacht dat ze een onderzoekende houding hebben en zich professioneel blijven ontwikkelen. Johan Graus heeft hun als lerarenopleider een prachtig voorbeeld gesteld. GW ■

Student Teacher Cognitions on Form-Focused Instruction

*An Explanatory
Sequential Study of
Dutch Undergraduate
and Post-Graduate
EFL Student Teachers*

Johan Graus

Zie voor een beknopte weergave van het onderzoek:

Graus, J. (2018). Grammatica in de lerarenopleiding. In J. Bloemert, K. de Gloppe, W. Lowie, C. Ravesloot, K. van Veen, & J. Graus (Red.). *Vakdidactisch onderzoek en de onderwijspraktijk* (p. 22–27). Utrecht: *Levende Talen*. Te raadplegen via www.lt-tijdschriften.nl/ojs/index.php/ltm/article/view/1811/1418